

„ЭДАЗИ“ один орган эстонск. социал.
П. К. Р. К. П. в Сев.-Западн.
:: Бюро П. К. Р. К. П. ::
В. Р. Я. Лейт. ja Põhja-Eägne büroo Eesti sekti. hääleandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Avatud tella 10-7.
Telefonid: Toimetuse — 533-86, trükkkoda — 171-41.

Edasi

Annetuste ja tellimiste hinnad	
Annetamine	Tellimine
esimesel lül. 3 r. kul.	hinnades 1 kuu — 1 rbl.
viimasel „ 1 „ „	aasta — 11 rbl.
keskmisel „ 6 „ „	Maal 1 kuu — 50 kop.
L-har. asul. 20 f. „	aasta — 5 rbl. 50 kop.
E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odavam.	

Nr. 53 (2253)

Neljapäeval, 5. märtsil 1925

8. aastakäik

Jaapani esitaja S. N. W. Liidus.

Warsjawi, 3. märtsil. Jaapani saadik Warsjavis Sato nimetati Jaapani esitajaks Moskvasse. Täna käis Sato jm. Wolowitš jutul. Tema sõidab 8. märtsil üle Riia Moskvasse.

Ülesastumine Türgimaal.

Seisuford jääb tõsiseks.

Angoorast, 3. märtsil. Waatamata edust, mida saavutasid Harzuba ja Hini elanikud võitluses mäsajatega, ei ole siiski mingit alust roosilist seisuforda päale waadata, seisuford jääb endiselt tõsiseks.

Moskva endine kuberner Nafiz awaldab ajalehes arvamist, et ülesastumist valmistati ette Konstantinoopolis. Mäsajad ei ole jüugi lepimatud Kurdistani iseseiswuse poolhjad, sest nende ridades leidub rohkem türklasi kui kurdasi.

Walitus astus ametist ära.

Angoorast, 3. märtsil. 2. märtsil oli rahwepartei koosolek, mis pühendatud siisepoliitilistele küsimustele. Koosolejate soovil ilmus wabariigi president Kemal-pašha koosolekule, kus seletust andis.

Päale koosoleku poolt wastuwoetud resolutsiooni lahkus Fethi-bei kabinet ametist.

Mäsajad löödi tagasi.

Angoorast, 3. märtsil. Anatoolia agentuur teatab: Mäsajate tähtsad jõud tungisid Hini kallas, kuid löödi tagasi. 5 kurdlaste scheihi, keda arretereeriti Dhesjiris, tunnistasid, et

Wõitlus presidendi tooli pärast Saksamaal.

Presidendi walimised Saksamaal.

Berliinist, 3. märtsil. Walituse ja poliitiliste parteide ühisel nõupidamisel määrati presidendi walimised 29. märtsi päale kindlaks. Kui ükski kandidaat ei saa abjolutset häälteenamust, siis on ümberhääletamine 26. aprillil.

Kommunistliku partei kandidaat.

Berliinist, 3. märtsil. Kommunistlik partei otustas ülesleada presidendi walimistel ka oma kandidaati. Selleks kandidaadiks on riigipäewa saadik töölise jm. Tahlmann.

Presidendi kandidaadid.

Berliinist, 3. märtsil. Eelseiswab Saksamaa presidendi walimise d teitawad terawa wõitluse kodanlikude parteide wahel. Eberti jurm oli ootamatu kõigile Saksamaa poliitilistele tegelastele. Kodanluse parteid loewad, et kõige arwatawamaks kandidaadiks presidendi kohale on katoliiklaste kespartei juht Marx, endine Saksamaa ministrite nõukogu esimees. Sotsiaal-demokraadid kawatsiwad kandidaatideks ülesleada Löbe ja Otto Brauni. Fascistid seawad kandidaadiks admiraal Tirpichi ja tunnud kindrali Mackenjeni.

Presidendi walimise ford.

Presidendi walimine wiitakse läbi kuu wädala jooksul, endise presidendi lahutumise ajast arwates. Seni peab presidendi ametikohustust täitma ministrite nõukogu esimees (riigikantsler).

nemad olid scheih Saidi saadikud. Nende korraldusel oli 200.000 Türgi kuld liiri. Kawatteti kaluifiks kutjuda Abdul-Hamidi ühte poega.

Lahkmõtted mäsajaliste keskel.

Angoorast, 3. märtsil. „Hakimiet Chile“ teatab lahkmõtetest mäsajaliste keskel. Scheih Said wõttis omale nimeks „Õigigi usu eest wõitlejate ülemjuhataja“.

Üldine waen mäsajate wastu.

Angoorast, 3. märtsil. Mäsajate salgad korjawad enestele toidumoonu külade rööwimisega, millega kutsumad esile üldise waenu eneste wastu. Ajalehed toowad sõnumi, nagu oleks nestoriaanlaste (ristiinu lah) ja armeenlaste wabatahtlikud salgad ühinenud mäsajatega, et luua ripumatut Armeeniat ühes Kurdistaniga.

Prantsusmaa aitab Türgimaad.

Parisiist, 3. märtsil. Prantsuse walitus andis Angoorast walitusele teada, et luba andmine Türgi wägedele läbi Siiria minna, käib ainult sõjalise transpordi kohta jarnasel määral, kui seda tarwis läheb korra ja luseleadmiseks Kurdistanis.

Walimine jünib rahwa üldhääletusel. Sellest wõtawad osa kõik, kel walimise õigus. Presidendi kandidaat peab olema mitte noorem kui 35 aastat. Walimiseks on tarwilik saada enam kui pool walijate häältest, kui seda arwu ei saada, määratakse uued ümberwalimised. President walitakse nelja aasta päale.

Ebert juri — maha Eberti partei!

Berliinist, 3. märtsil. Saksamaa wahemlused kutsumad töölisi üles seismajätta tööd 15 minutiks Eberti matusepäewal ja osawõtma leinarongikäigust. Kommunistlik partei pöörab tööliste poole üleskutsega ilmuda wälja järgmiste loosungitega: „Ebert juri — maha Eberti partei.“ Kõik kompartei ridadesse! Ebert päästis Saksamaa kapitaliste enamluse hädaohu eest, kuid andis töölisi ära. Ebert oli fascistide ja walgete kindralite agendiks. Elagu tööliste kontroll tööstuse üle! Elagu Nõukogude wabariigi!

Saksamaa liitlaste jurwe all.

Parisiist, 3. märtsil. Riikide esitajate konverents waatas läbi liitlaste wahelise sõja kontroll komisjoni aruande Saksamaa sõjajõudude wahendamise asjus. Konverents nõudis mõne lepingu punkti kohta täpsemaid teateid, et täpsemalt kindlaks teha, kui suurel määral ei ole Saksamaa täinud omi kohustusi sõjajõudude wahendamises ja misjulgused tagatised on selleks tarwis, et Saksamaa täidaks omi kohustusi selles asjus.

Uus aruanne pannakse konverentsile tulewal nädalal ette.

S. N. W. Liidu festäide saatawa komitee kolmas istangute järg.

Istangute järgu awamine.

Tifliisist, 3. märtsil. Kell 18,50 minutil awati riiklikus operiisaalis juurearwulise tööliste, ametühistuste saadikute ja punawäelaste organisaatsoonide, Gruusia talupoegade ja Tagakaukaasia teistest wabariikidest ilmunud talupoegade jaadikute osawõttel jm. Kaliniini juhatusel S. N. W. Liidu festäide saatawa komitee kolmas istangute järg.

Esisejuhatawas kõnes tähendas jm. Kaliniin istangute järgu kokkutulumise tähtsuse päale Gruusia ja Tagakaukaasia päälinnas — Tifliis. Laialise kolmetunnilise aruandega esines S. N. W. Liidu nimel S. N. W. Liidu rahwakommissaride nõukogu esimees jm. Rõlow, keda wastu wõeti tormiliste, tawa waikimata kiiduwaldustega.

Sm. Kaliniini kõne.

Sm. Kaliniin pidas pika kõne. Oma kõne alguses tähendas ta, et istangute järgu kokkutulumine Tagakaukaasia päälinna — Tifliis, näitab, et meie täidame sellega 1. nõukogude kongressi, festäide saatawa komitee esimese istangute järgu otjust.

S. N. W. Liidu rahwaste täieline üheõiguslus.

Selle otise tähtsamaks ja päämises põhijüks oli meie tahtmine lõwendada „det rahwaste wahel, kes elawad S. N. W. Liidu territooriumil.“ Tsariwalituse aeg oli rahwaste ühendamise abinõuks wägivald. Meie aga oleme aluseks seadnud rahwaste enesemääramise. Selle tõttu pidid ka walitsemise wormid muutuma ja esimees, mis tuli ette wõtta, oli anda täieline üheõiguslus meie Liidus elawatele rahwastele.

Pragu seistab Liidu ees küsimus, kuidas teostada täielist rahwaste üheõiguslust.

Tarwilikust tingimuseks on siin juures selgelt mõista kõiki meie Liidu ees seiswaid küsimusi, mitte üksi kekkoha,

Wenemaa wastunõudmistest Inglise parlamentis.

Londonist, 3. märtsil. Lansberiy päris parlamentis, kas on saubandusministeriumi „Wene nõudmistest“ otatonda siise antud nõudmisi waranduse taotamise juhtes nõukoguwõimu maksmapanemise tagajärjel ja kui on, kas siis wõiwad parlamentid liitmed ehk nende poolt määratud asjatundjaid neid järele waadata.

Saubanduse minister waetas esimese küsimuse päale jaatawalt, kuna teise küsimuse asjus seletas ta, et ta ei wõi nende nõudmistest üfikasjaliselt teatada ilma teadaandjate nõusolekuteta.

Wähemad teated plahwatuse üle Brasiilias.

New-Yorkist, 3. märtsil. Wiimaste täpsemate teadete järele sündis õnnetus Kaije saarel (Brasiilias) tulekahju tõttu petrooleumi referwuaaris, mis oli dünamiidi ladu lähedal.

Üdse lendas õhku 3 tuhat lasti dünamiiti. Surmasaanute arw ulatab üle 300. Ohu põrumine oli niisõrd tugew, et kõik saarel olewad majad kokku warisefid.

Rio de Janeiro on maha kistud palju majakatuseid, kusjuures on purustatud teater „Fõnix“.

waid ka kohtade päält. See on üks pää põhjustest, mis hindisid meid käesolewat istangute järgu kokkutulumina Tifliis.

Talupoegade küsimus.

Edasi peatab jm. Kaliniin üfikasjaliselt talupoegade küsimuse juures.

Oli aeg, kus töölisklassi ja talupoegade wahekorra küsimus ei jünitanud neid raskesti, milliseid kujutawad nad nüüd. Oli aeg, kus töölisklassil ja talupojal oli üks ülesanne — wia Ottoobri ülesastumine kuni woiduka lõpuni Praagu aga, kui meie ette on tõusnud määratud majanduslikud ja poliitilised ülesanded, kui elu on muutunud teerulisemaks, kui meie jälgime maa majanduslikku ja kultuurilist kaswu, töölisklassi ja talupoegade wahekorra küsimust ei otustata enam nii lihtsialt, kui seda otustasime koduajal.

Põllumajanduse maksu alandamine.

Üleminekus põllumajanduse maksu juure, jm. Kaliniin tähendas:

Walitus püüab kõige abinõudega kergendada talurahwa maksuformat käesolewat istangute järgu arutab põllumajanduse maksu küsimust, kusjuures walitus räägib tema alandamise p.olt.

Worreldeks läinud aastaga, alaneb maks arwudes mitte wähem kui 30—40 prots. Talupoja üfikasjalise rahwastuse wabastate mõjub weel see tuntawalt kaaja, et meie maa majanduslik arenemine ei luuda täielikult rahuldada talurahwa kaswanud ainelisi ja kultuurilisi nõudeid.

Kuid päale aineliste ja kultuuriliste nõuete seab küla üles juured nõudmised nõukogude alamaparaatide kohta.

Meie peame ajuma õigustawate abinõude läbiwõimise teele selles asjus. Teie teate, et wiimasel ajal oli Moskwas eriline nõupidamine, mis suurt tähelpanu pööras nõukogu alam- aparatide parandamise küsimusele. Tehti esimene samm, kuid siin on weel iftagi ääretu hull tööd.

Liina pommitamine kogemata.

Roomast, 3. märtsil. Laskeharjutuste ajal Itaalias pommitas üks patareli kogemata Tore de Lago linna. Paljud majad on häwitatud. Elanikud jooksid kabuhimuse linnast wälja. Edjamineister andis käju hool kaks järeleuurimijets.

Rino artistide wigastus.

Berliinist, 3. märtsil. Ühes Berliini juuresma kino-ühisuses me suurema pildi üleswõtmise ajal „Uhtsasjade laps“ kullid kullid kino artistid Li Bari, Lia Ebenhuts ja Hans Albers 10 meetri kõrguselt alla ja jaid raskesti wigastada. Li Bari murdis enesel jalaluu, Lia Ebenhats sai pääaju põrutuse ja Hans Albersil murdufid mitmed rinnaluumid.

Sm. Sadouli asi.

Parisiist, 3. märtsil. Sm. Sadouli asja hakkab arutama sõjawälja kogus Deleanis, arwatawasti aprilli kuu esimestel päewadel.

Kaitsja kutjub tunnustajatena wälja endise Prantsuse saadiku Wenemaal Rou-lance, sotsialist Albert Tomas'i, kes käis Wenemaal 1917 aastal, jaadikute fugu sotsialistide juhi Leon Blumi ja endise siisejade ministri Malwie.

Uuendus põllumajanduslikus maksus.

Maksu normi alandatakse tuntavalt.

Mulluse 400 miljoni rubla asemel võetakse tänawu ainult 300 miljoni.

Umpile üle minnes ütles Lenin, et toitlusmaks on ajutiselt abinõuks, millest meie edaspidi, ühenduses meie tööstuse parandamisega ja rahvamajanduse kasvamisega jätk-järgult loobume ja tooteid ei võta talupoegadele mitte maksu näol, vaid vahetuteel tööstuse saaduste vastu.

Praegu on sarnane filmapilt läte jõudnud, kus meie arvude näol võime tõendada, et proletariaat rahvamajanduse ja luseadmise ajaloolise ülesandega walmis saab. Täieliselt ei ole meie selle ülesandega veel walmis saanud ja seepärast ei wõi meie veel täieliselt üles seada talupoegadele võetava maksu täieliselt kaotamiseks, nagu Vladimir Iljitsch ütles, kuid sellegi päale vaatamata võimaldab meil rahvamajanduse üldine seisukord, eriti meie tööstuse arenemine, juba praegu üles seada põllumajanduse uuendamise küsimusi.

Sellest uuendusest kõneleski jn. Kõrow Batu töölisele. Walitus paneb kehtima jaatwa komitee täisfogule uue seaduse eel nõu ette, mille põhilised puudutavad maksu süsteemi üldises summas.

Mis puutub maksu süsteemis, siis näitavad uue majanduspoliitika mõõdnud aastate kogemused, et talupojad selle süsteemi vastu ei kõnele. Talupojad taebawad enamasti furitarwituse üle, mis ühenduses maksu sisseandmisega. Need furitarwitused ei ole meid mitte maksu süsteemist, vaid põhimõttel meie alamaparaadi nõrkusest, talupoegade madalast kultuurilisest seisukorrast jne.

Dõmowta ja paljude teiste talupoja-furitarwitajate protesid näitab, et nõutogude alam aparat nõuab findlusamist ja wastawale kõrgusele tõstmist, et kõrvaldada neid furitarwitusi, mille kohta praegu kaebusi tulewad.

Udues põllumajandusliku maksu uuendamisele ei püüdnud walitus seepärast olewat süsteemi täiesti kaotada, vaid wõia neisse ainult testawaid parandusi. Tähtsamad siit on normi e glandamine loomade ülearwamises põllupinnaks. Normi

alandatakse wõimaldab üks kolmandik fogu Liidu ulatuses.

Teine muudatus wõimaldab talupojale warakult, juba kewadel, oma maksunormi wälja arwata. Seaduse järele määratakse maksu suurus fogu Liidu ulatuses kindlaks ning jaotatakse siis ühikute raioonide wahel ära, filmas pidades lõdusti.

Seni oli talupojal waremalt teadmata, palju tal maksu maksta tuli. Uue seaduse järele kawatsetakse maksu suurus juba kewadel talupoegadele teada anda ja see jääb muutmata fogu aasta jooksul. Kui mõnda raiooni wiljaitalbus tabab, alandatakse kaal maksu.

Tänawu kawatsetakse maksu suurust ära määrata 300 miljoni rubla suuruses, kuna mullu selle eialgne määr oli 476 miljoni rubla ning alandati pärast 380—400 miljoni rublani. Silmas pidades, et siia kuuluvad igasugused kergendused, tuleb talupojadel 10—11% veel wõhem maksta. Wõimalise wiljaitalbus puhul alandatakse seda summat weelgi. Raioonides, kus wiljaitalbus parem, ei kõrgendata enam maksu, nagu see warem juündis.

See maksu üldise summa awaldamine kewadel tähendab, et riik wõtab oma päale kinnituse italduse vastu, kuna mullu see kinnitus talupoegade õlgadel laius.

Sellel on eiline tähtsus ühenduses sellega, põllumajandusliku maksu ala idamine sünnib wiljaritastel aastatel, juba enam, et talupoegade enesete ütelduse järele nende seisukord tänawu parem on kui mullu. Mullu oli italduse puhul maksu üldine määr 380—400 miljoni rubla, kuna tänawu seaduse jõudmise juures üldine maksu-summa 300 miljoni rubla on.

Siin tuleb ära määrata, et 300 miljoni peab 100 miljoni walla eelarwesse minema, j. o. läheb faktiivelt talupoegade enesete tarwiduse päale.

Põllumajandusliku maksu uuendamise tähtsus seisab selles, et talupojad faktiivelt maksu kergendust jaowad. Kõik maksu raskused lamawad seega linna elanikkude

ja tööstuse pääl. Et tänawu maksude näol üldise fisse peab tulema 1 miljard 200 miljoni rubla, sellest põllumajanduslik maks ainult 300 miljoni, j. o. 33% annab.

Kõik see näitab, et praegu on juba sarnane filmapilt läte jõudnud, kus meie seda Lenini näpunäidet teostama hakkame, mida ta tegi umpile ülemineku puhul.

Esimene samm on tehtud.

Käesolewal aastal lõpeb esimene wiis aastat, mille jooksul meie peame täitma Nõukogude Liidu elektrofiteerimise algprogrammi. „Wenemaa elektrofiteerimise komisjon“, mis loodi 1920 aastal, märkis ette omale esimeseks wiieks aastaks järgmiste raiooniliste jaamide ehituse kawa: Wolhowi, Echaturski, Kaidirski, Nishegorodski, Echterowi ja Kifilewi. Samuti otsustati lõpetada enne juba alatud tööd Utkina tehases, praeguses „Krasnõi Dktjabri“, mis asub Leningradi külje all.

Kõik mäletawad, millist tähtsust andis Vladimir Iljitsch elektrofiteerimisele. See pidi kaasa aitama meie päämijele ülesandele — istuda talupoega hobufekrou seljast masinale. Masin wabastab inimest. Tööline masina tõttu wõib töötada 8 tundi päewas. Masina tõttu on töölistel wõimalus lugeda, areneda ja teadmisi omandada, Masina tõttu töölistel on muutunud inimisõ juhtiwaks klassiks.

Talurahwas on selle tõttu allajurutud, mahajäänud, et tema töö imeb endasie kõik ta elujõu. Sunnitud enese ja oma furatad hõbuse lihaste jõuga, päewatõuist päewaloodeni töötama, et wõhegi elatud saada, pole talumeel wõimalik tõi ndada ehk mõnel juhtumisel mitte saada neid teadmisi, mis talle tarwilikud wõitluses loodusega.

Selles mõttes oli elektrofiteerimise idee meie määratul maal üheks suuremaks ideeks mis peab wabastama inimjugu looduse kätawatest jõududest, teha teda orjast, kes põlwi paenutab looduse ees, jama looduse walitsejaks.

Selles juures mõttes seisab Dktoobri-rewolutsiooni üks suurematest tähtsustest. Sellest ei kõnelenud, ei seadnud päewakorra, jn. Lenin, niikaua kui kestis kodusõda. Kuid kui walitsid juurtükid wõerindadel,

kui wiimased Wrangeli wäärtismed paisati merde, seadis juur mõtleja järjekorraliseks ülesandeks selle inimisõ wabastuse küsimuse.

Käesolewal aastal wõime ukfugega öelda, Lenini poolt ülesseatud juhtimise meie teostome. Esimele järjekorraliste tööde kawa, mida ülesseadime wiie aasta päale, saab täidetud. Juba oleme lõpetanud eialgseid fisejad Kiflowski, Kaidirski ja „Krasnõi Dktjabri“ jaamades. Esimesel mail pannakse käima Echaturski jaam, 1. augustil — Echterowski ja Nishegorodski jaamad. 1. jaanuaril 1926 a. peab tööd algama ka Wolhowistroi.

See seisab meil palju tööd, kuid meie näitame fogu itmale, et töölise-talupoegade walitus, vaatamata takistuste päale, läheb edasi, kuigi pikkamisi, fiski kindlalt ja täidab kõik ülesanded, mis ta es seisawad ja mida ta oma programmis ette näinud.

Alles hiljuti tähendas talumees, kelle lülas elektrivalgustus fisse seatud näitades lumbi päale: „See ongi Lenin. Waat, mis tähendab tema hoollitus talumehe eest. Nii kuidas see kõrs jääb ei kustu, nii ei kustu ta tema mõistatus lunagi!“

Lenini nime ei unusta keegi, sest päale selle, et ta näitas teed, kuidas inimest wabastada orjusest ja teise inimeie temo üle walitsemisest, näitas ta veel kätte need sammud sel teel, mis wiib inimisõ wabastamisele, mis paenutab oma alla looduse jõud.

Sm. Lenin algas. Lenini õpilased jatkawad tema tööd. Esimese wiieaasta elektrofiteerimise kawa täidetakse sel aastal.

Esimesed sammud talurahwa wabastamiseks looduse hingetute jõudude alt on astatud.

Töölistel juhtimisel läheb talurahwas edasi kaewu ja wõitluse teed.

Lenin ja naisterahwa wabastamine.

Klara Zetkin.

Meie juures lahkunud Lenin elab.

Möödnud on aasta sellest päewast, kui miljoniid töötajad kogu maailmas kurwa teate said: ei ole enam suurt juhti. Suri Lenin. Möödnud on aasta, kui miljoniid töötajaid kogu ilmas läbi puuris üks nõte: meie kaotasime oma parema, kõige tähelepanelisema ja kõige julgema juhi. Leninit ei ole enam.

On siis Lenin tõesti surnud?

Ei, tuhat korda ei. Meie juures lahkunud Lenin elab rohkem kui kunagi muidu. Ta elab meile, kes wõidelsime temaga kül-g-külje kõrwal, temaga edasi läksime proletarset wõitlusest mööda. Tema elab rõhutute ja kurnatute hulkadele, kes püüawad enesest maha heita puuduse ja orjuse ahelaid. Sarnane geniaalne mõistus ei wõi kustuda, sarnane hiigla tahe ei wõi kaotada oma kandwat jõudu isegi siis, kui keha muutub elutuks. Lenini ideed, tema süda, tema tahe jääwad surematuks selles rikas päranduses, mida tema meile jättis — tema töödes ja kõnedes ja kolmes hiigla ajaloolises suurteoses, mille loomine ja õitsemine on eeskätt tema kätetöö. Need kolm suurteost — W. K. P., Sotsialistlikkude Nõukogude Wabariikide Liit ja Kommunistlik Internatsionaal.

Lenin jäi meie kõikide kalliks õpetajaks ja juhiks. Päale surma sai ta selleks enam kui kunagi muidu. Kõigis maades imbuwad määratud töörahwa hulgad tema ideedega enam kui tema eluajal ja enam kui tema eluajal loewad ja õpiwad tema tööde põhjal.

Igal pool püüab veel maailma kodanlus, wõideldes oma kõikuwa ülewõimu alleshoidmise eest, oma wõimu kindlustada tööliste klassi kõige halastamata tagakiusamisega ja ennekulmata orjastamisega. Tema kawatseb ettewalmistada ka uusi päaletungimisi tööliste-talupoegade wabariikide Liidule, ainukesele riigile, kus poliitiline wõim kapitalistide käest ära kistud on.

Raskes igapäewases wõitluses otsiwad töötajad hulgad kõigis maades, püüdes oma wabanemisele, walmistades otsustawale wõitlusele ja koondades kommunistlikkude lippude ümber, Lenini sõnadest ja tegudest wastust kõikide tekkivate küsimuste päale, juhatusi, missugust teed neil käia tuleks.

Meie ülesandeks on Lenini õpetuse tundmaõppimine.

Lenini õppuse tundmaõppimine, selle omakategemine — see on päewa ülesanne töötajale naisterahwale. Töötajad naisterahwad peawad enam kui kõik teised rõhutud ja kurnatud kihid, enam kui keegi neist, kes püüab häwitada kapitalistlikku orjust, peawad juhtima oma tahte ja oma tegewuse selleks, et ümberluua majandust, ühiskondlikke asutusi ja koole kommunistliku korra alustel. Seni kui kapitalism kestab, kuni rikkad muutuwad miljardaärideks, kehawad kerjuseks, nõrgad orjadeks, — kannawad töötajad naisterahwad kahekordset iket: nad on kahekordselt õigusetud, kahekordselt kurnatawad. Päale kurnamise wabrikus, päale raske töö põllul, kannab ta ka kodus koduste kohustuste rasket koormat. Ainult kommunism wõib wabastada töötawaid naisterahwaid õiguse ja kurnamise kõigist nähtustest. Kuid wõimata on kommunismi läbiwiimine kuni miljoniid töötajad naisterahwad teadwalt ja otsustawalt wõitlusele ei saa selle teostamise eest.

Töötaja naisterahwas on wõitleja kapitalismi vastu, naistööline, wõideldes kül-g-külje kõrwal meestöölisega uute ühiskondlikkude kõrgemate wormide loomise eest — leiab Lenini õpetuses kindla juhatus, et tema tee on proletarsete revolutsiooni ainuke tee ja et sellel teel peab ta revolutsioonile andma kogu oma jõu.

Kuigi Lenin ei oleks ühtki rekestki kirjutanud «naisküsimuse» kohta, kui ta sellest ühte sõnagi ei oleks lausunud, oleks ta ka siis kõikide maade töötawate naisterahwastele, kus kapital kurnab töötajaid, samuti ka kõikidele Nõukogude Wabariikide Liidu naistöölistele ja talunaisterahwastele ainukeseks juhiks nende wabastamise teel, sest tema tegi enam kui keegi teine meie ajal proletarsete revolutsiooni

teostamiseks, naisterahwa wabastamiseks, tema esimeste wõidukate sammude kindlustamiseks elus. Loowalt arendas Lenin seda teaduslikku sotsialismi õpetust mida töölisteklassile andsid tema geniaalsed loojad Marks ja Engels ja mis on proletariaadi paremaks sõjariistaks kapitalismi kukutamiseks ja kommunistliku korra sisseadmiseks. Kasutades seda sõjariista, näitas Lenin proletariaadile taie selgusega ja kindlusega, et kommunismi teostamiseks ei aita veel ainult wõimu haaramise. Töölisteklass ei pea mitte ainult wõimu oma kätte haarama, waid halastamata otsustawusega purustama ka kodanluse riiklikku masinat, sest see on töötajate orjastamise ja kurnamise sõjariistaks, sest see ei kõlba selle kurnamise wastu wõitluseks. Proletariaat peab muutma riiki oma enese wabastamise riistaks, kommunismi teostamise riistaks. Tema ülesanne on luua uut riiklikku korda, kindlustada oma proletarset ülewõimu.

Ainult nõukogud wabastawad töörahwa.

Lenin näitas kodanliku parlamentarismi tõsist nägu selle kõige arenemates wormides. Ta näitas seda tööliste hulkadele, kui kodanluse ülewõimu nägu töörahwa üle, kui rikaste ja kurnatute kõikide kihide poliitilise ülewõimu alust. Parlamenti, poliitilist wõitlust paljastas ta kui kodanluse mitmesuguste gruppide «perekondlikku» wõitlust kasu suuruse ja töötawate hulkade kurnamise eesõiguste pärast. Kuiwõrd Lenin proletariaadile näitas kodanlikku ühiskonda ja tema ülewõimu nende seisukordade walgustusel, kiskus ta kodanlikult demokraatiale teda seni warjanud katte eest. Ta näitas, kuidas parlamentarismi katte all wägistatakse rahwa taheit ja rahwa õigusi, kuidas selle ülewõimu all sisse seatakse rikaste eesõigusi ning jõukate wõimu. Samuti näitas ta, kuidas kodanlus kasutab sama parlamentarismi selleks, et ära wõtta neil taheit revolutsiooniliseks wõitluseks.

Kuid Lenin tegi veel palju rohkem töörahwa wabastamiseks. Ta ei awanud mitte ainult kodanliku demokraatia klassilist loomust, tema tagus wälja selge arusaamise, et ainult nõu-

Balti riikide kodanlike kuulmata metifikuste vastu.

Üleskutse

kõigi maade töölistele, kõigi Mopri liikmetele.

Seltimised!

Metifikatsioonide walge terror walitseb wäikeses Balti riikides — Eestimaal, Leedus, Lätimaal ja Soomemaal. Nende maade walitsejad kihid on ahni täis oma saatuse eest: tugu aeg näewad nad enda ees töörahwa masside ülesastumist. Pääle Tallinna sündmuse on see hirm töörahwa wiha eest muutunud piiramatuks. Lõpmanud arreteerimised, alalised tööliste organisatsioonide riühistamised, mida mitmendat aastat toimetatakse, seletatakse Balti riikide walitjaste ja nende liitlaste, sotzial-demokraatide poolt kommunistide ülesastumise kartusega.

Wiimaste 2-3 kuu jooksul pandi toime kogu Baltimaadel — Eestimaal, Leedus, Lätimaal ja Soomemaal massilisi läbiotsimisi ja arreteerimisi. Arreteeritud on üle 3½ tuhande tööliste ja talupoja. Nende kallal tarwitatakse wägiwalda ja piinamisi.

Pääle 1. detsembri ülesastumist lasti Eestimaal maha 500 töölist, pandi toime üle 6000 läbiotsimise, üle 2500 tööliste ja talupoja heideti tüürimisele.

Leedumaal, kuhu kuu jooksul pandi toime 1000 läbiotsimist, arreteeriti üle 300 tööliste, teenija ja talupoja. Rohkem kui 100 inimese kallal toimetati piinamisi.

Läti- ja Soomemaal kodanlike ajakirjandus peab marulisi tagaajamisi töölistele klassi organisatsioonide vastu, valmistab ette „ühiskondliski arvamiisi“ töölistele elajaliku talitumise vastu.

Läti fassitsid wistawad enamuse oisimisel pomme ametiühjaste ajalehe „Laitmetsi“ toimetusele ja põletawad Wolmari linnas haigelaia maja.

Kuid need tagaajamised pole küllalt rahuldawad walge terrori kangelastele. Nad wõtawad tarwitusele kastaegsed arreteeritute piinamisevormid ja muud elajalikud abinõud.

Hirmuga tuletab inimjugu meele kettaja intwiisitiooni piinamisi katoliku usu

longemise ajajärgul. Kuid nüüd, kodanlike ilma longemise ajajärgul, püüawad need wanad kodanlike korra jäitised sama hirmsaid mälestusi kettaja intwiisitioonist ülestösta.

Kogemustega intwiisitiorid püüawad kätteleada neile tarwilikke teateid hirmsate piinamiste läbi. Piinamiste kaudu sunnivad nad arreteerituid allakirjutama, kui annaksid nad teateid wabatahtlikult.

Piinamistes on nad jõudnud wälja kuni kõige peenemate timutariistadeni. „Elektrivann“ on kõige enam tarwitataw piinamiseabinõu. Eestimaal jurutakse ülekuulatataw pihkudesse kaks metallist pulka, mille külge kinnitatakse elektritraat. Sarnaselt toimetatakse ülekuulamist. Kui wäsus pole küllalt meelepärane, siis suurendatakse wõulu. Leedus tarwitatakse niisama elektripiinamist, kuid teist moodi. Elektrivool tungib läbi keha, katab südant, wigastab pääaju ja purustab lihased. Paljud ohwrid lähewad seetõttu hulluks, paljud surewad.

Eestis ja Leedus, enne kui ülekuulatataw elektritoolile asetatakse, torgitakse teda kappidega, shompolitega ja olastraadist piitjadega. Sarnaselt piinati jm. Kruusamäge (Eestimaal), kes ei kannatanud wälja ja hüppas alla kaitsepolitsei maja kolmandal korral, pool suruks. Niimoodi ei julgenud teda isegi kaitsepolitsei haigemajasse saata ja heitis ta jultunult jurnakuuri, kus ta 5 tunni pärast hinge heitis.

Wiimajal ajal tarwitatakse Leedus, Eestis ja Lätis uusi piinamiseabinõusid. Terawate ja tugewate pigistuste kaudu sunnitatakse hirmust walu tõhu siemistes organoides. Jalgaodega pehitatakse jalgotsasid. Tangidega kivistatakse ära üffitud kehaosad. Lätis wõetakse tarwitusele endiie tsaari ohwraita, kuulsa Greguse wanad traditsioonid. Läti kaitsepolitsei ülem Martinson peab alguses wäga wiisakalt ülekuulamist ja wäitab taastundlikult ohwrite põstefid. Kuid siis kargab ta hirmsa

fijaga arreteeritu juuketest finni, tõstab üles ja paistab pörandale. Piinade tagajärjel lõpetasid elu Goldingeni kreisimangimajas 2 wangi enesetapmijega. Soome-maa politseiuülem Saaren teeb harjutusi kõwa lööride andmisega iga wangile mitte wähem kui 50 lööti.

Balti riikide kodanlus on oma teenistusele wõtnud kõige jälgimad kuni fassismi metifikuseni minewad timulad.

Arreteeritute ja piinatatawate nimed hoitakse saladuses. Võmastaatud ohwrid peidetakse ära. Et matta formalukustawaid, hinge purustawaid hoigeid, topitakse piinawatele pähe kummist fott, et warjata piinamise järgi, mäsfitakse ümber keha märjad kotid.

Walge terrori märatsemine Eestimaal on jõudnud kohutawate piirideni. Teisel päewal pääle Tallinna ülesastumist lasti maha mitmed perekonnad, kusjuures jäeti elusse ainult alla 10 aasta wanad lapsed. Tapetute ja arreteeritute hulgas oli wähe ülesastumiseft osawõtjaid. Arreteerimisi toimetatakse weel praegugi, awalikult ilmunud tööliste lehe tellijate nimekirja järele. Niisama arreteeritakse praegu finni-julutus ametiühjaste liikmeid.

Balti riikide kodanlike walitjused õigustawad walget terrori sellega, nagu walmistatakse ülesastumist. Kuid ometi pole Leedus, Soomes ja Lätis mingisuguseid ülesastumisi olnud ja pole isegi tundemärke ülesastumise organiseerimiseft ükste. Isegi Eestimaal wõtsid kodanlike

ajalehede teadete järele ülesastumiseft oja ainult 300 inimest, kuid jamal ajal on Tallinnas mahalastud üle 500 inimese.

Balti riikide kodanlus märatseb — ta kardab oma töölisi. Ta kardab organiseerituid, klassiteadlikke, rewolutsioonilisi töölisi. Surwe ja wägiwalla pääle waatamata leiab see teadlik oja töörahvast juurt poolehoidmisi Balti riikide laialiste töörahwa masside hulgas.

Seidatud wäljapääemata kerjusesse, otsejõud õnnetus Balti riikide töörahwa massid wäljapääemad sellest oluforrast. Nende metifikud timulad ja kagistajad, keda toidab Euroopa fassitslik kapital, ei tunne mingisugust piiri merepidudes, kuulmata koledustes. Rahwuswaheline töösklass ei tohi enam wäljatannatada neid koledusi. Ta peab üttema kõige jälgematest jältidele fassitsistidele:

Käed eemale Baltimaade töörahwa küljest!

Kõigi maade töölistel ja talupojad, protesteerige kodanlike walitjuse ennetuulmata koleduste ja walge terrori üle Balti riikide tööliste ja talupoegade kallal!

Nõudke piinamiste ja peksmise lõpetamist!

Urge luboge töörahwa paremate poegade häwitamist ja wigastamist Balti riikide intwiisitiorite piinakambrites.

Maha timulad! Elagu tugu ilma töörahwa ühistunne! Elagu punane abi rewolutsiooniwõitlejate toetuselt.

Mopri täidejaataw komitee.

Endised mõisnikud fihutatakse minema.

Rahwalammissaride nõukogu otsus.

S. R. W. Liidu rahwalammissaride nõukogu kiitis hääks dekreedid eelnõu end mõisnikkude juhtes. Endistelt aadeltioost mõisnikkubelt wõetakse maatarwitamise õigus täielikult ära neis majapidamistes, mis waremalt nende päralt olnud.

See määrus ei puuduta endiseid maomannikke, kes enne maad ostsid järelemaaju

pääle, orjastand endid maksudega ning töötasid oma maa pääl ise.

Pääle selle ei puuduta see määrus isikuid, kes kättimiseft oja wõtnud punasest sõjawäest, wõitluses nõukogude korra eest.

See määrus jaadeti fejtäidejaatawasse komiteesse kinnituseks.

kogude kord ja proletariaadi diktatuur on ainukeseks abinõuks, mis wiib proletariaadi suur-mõisnikkude, wabrikantide, pankiiride ja kõikide teiste kapitalistide ülewõimu kaotamisele.

Ainult nõukogude korra juures, ainult nõukogude korra läbi wõib proletaarne diktatuur wõimul olejate rööwkätest wälja kiskuda kõiki walmistuse abinõusid, mis tarwilised toidumajanduse ja kõikide teiste produktide loomiseks: maad, wabrikud, suur-ettewõtted jne. Ainult pääle selle, kui kõik need walmistuse abinõud üle lähewad töörahwa ühiseks omanduseks, ainult pääle selle, kui nad kehestawad neid füüsilise ja waimliku jõuga, — ei ole need enam wähesete wõimu rikkamemise ja kindlustamise riistaks, waid muutuwad kõikide abinõuks, paremusele, wabadusele ja haridusele sammumiseks.

Eraidudes Struwe taolistest salongi marksisistidest, ei läinud Lenin teadusliku sotzialismi õpetusega mitte «kultuuraliste» kodanlike harilaste juure, waid wabrikutesse ja tehastesse, matsi onni. Sel ajal, kui tsarism walmistas kaakiseid, türmelise ja sünnitööd kõigile neile, kes kutsusid töölisti ja talupoegi käima oma wabanemise teed, näitas Lenin neile laia teed, mis wiib proletariaadi diktatuurini, rewolutsioonilise wõitluse teed poliitilise wõimu haaramise eest. Tema suutis esimesena töölistele selgitada, et talupojad on nende liitlasteks wõitluses, kinnitades samal ajal talupoegadele, et nad suudawad oma õlgadelt mõisnikkude ikeft maha heita ainult liidus oma wabrikutes ja tehastes töötajate wendadega, ta kutsus töölisti ja talupoegi organiseerima wõitluseks, endid sõjariistu panema ning walmis olema kõigeks, ta kutsus rewolutsioonilisele wõitlusele kõikide rahwuste kurnatuid, kes ägasid tsarismi ikke all. Paljude aastate jooksul peetud wisa ja ennastsalgawa tööga löi ta kuulsa enamlaste partei. See partei, läbiimibununa Lenini õppusega, suutis oma rewolutsioonilise waimu ja organiseeriwuse poolest ühendada proletariaadi ja talupoegade hulkasid wõidukaks wõitluseks kapitalismi kukutamiseks, kommunistliku korra teostamiseks.

Waat mispärast, kui silmapilk kätte jõudis

ning Lenin oma ettenägewa juhi pilguga arwas tarwiliseks otsekohesele wõitlusele wõimu eest minna ja hulkasid ülesastumisele kutsus, moodustasid need hulgad, partei ja tema ise lahutamata üksuse. Läbiimibunud ühise tahtega wõiduks, kangelaslikeks rewolutsiooniliseks wõitluseks, wõitis Wenemaa proletariaat, toetatuna kehewematest talupoegadest — ilmas esimese riikliku wõimu ja asutus nõukogude korra, mis tugenes tema diktatuuri pääle. Ennastohwerdawas wõitluses seesnise ja wälimise wasturewolutsiooniga, uskumata puuduste juures, kaitse ta oma punast Oktoobrit ja kindlustas ta ülewõimu.

Seda hiigla ajaloolist asja on raske omale ilma Leninita ette kujutada. Suures Oktoobris on kõik põimitud Leniniga, kõik elab temast. Hulkade partei, hulkade wäljaastumine ja sotzialistlikkude Nõukogude Wabariikide Liidu kõik hulgad, on temale hiigla ausambaks, mis kogu ilma üle paistab weel paljude aastasadade jooksul. Nõukogude Wabariikide Liit on proletaarse diktatuuri esimene riik, kes kuulutas maailma rewolutsiooni algust. Kui igawene hädaoht maailma kodanlusele, kui alaline meelewõitluse tema inim-wihkamise ja rööwliku klassilise ülewõimu lähewale lõpule ja kui lähewewa wõidu kindel lootus kogu ilma rewolutsioonilisele proletariaadile, — jääb see Lenini sünnitus elama.

Mis tegi Lenin naisterahwaste hääks.

Mis tegi Lenin meie, töötawate naisterahwaste hääks? Nõukogude Liidu miljonid nais-töölised ja talunaisterahwad annawad selle pääle rõõmsa ja uhke wastuse.

Nad ei kardad, et nad ilma oma töowiljata jääwad. Töötajad naisterahwad ei ole enam meesterahwaste eesõiguste ikke all koduses ja ühiskondlikus elus. Kui naisterahwas ja kui ema leiab ta täielist kaitset nõukogude seadustes.

Nõukogude kord wõimaldab töötajale talunaisterahwale tööliste-talupoegade wabariigis seda lõigata, mida nad külinud, sest ta andis maa töörahwa üldiseks omanduseks. Nõukogude kord andis proletaarlastele wõimu oma wolinikkude kaudu kindlaks määrata töötingi-

mused fööstuses, sest suur-ettewõtted, nagu wäliskaubandus, pangad, raudteed ja laewad, on riigi käes. Eettewõttes, mis renditud ehk kontsessioonile antud kapitalistidele, on sisseseatud samadki töötingimised, mis nõukogu seaduste poolt igal pool ettenähtud. Nõukogude riik on tööliste ja talupoegade riik; nad kirjutawad ise oma seadused, wiivad neid ellu, juhiwad ja organiseeriwad kõiki ühiskondlikke asutusi, mis enese alla haarawad kõik elu küljed. Nõukogude seaduseandlus tunnistab meesterahwas ja naisterahwas üheõiguslikke inimesi. Kõigil ühiskondlikkudel aladel on neil täieline wõimalus wabal tarwitada kõiki oma omadusi.

Nõukoguwalitsus ja kõik nõukoguwõimu organid on läbi imibunud alalise mõtte tarwidusest walada elawat elu seadustesse, mis kuulutawad naisterahwaste täielist üheõiguslust. Nad awawad laialt ukseid naisterahwaste kaastöötamiseks seaduseandluses, administratsioonis, walitsuses ja kõigis ühiskondlikkudes asutustes ühiskonna majanduslikuks ja kultuuriliseks ümberehitamiseks. Nõukogude walitsus ehitab koole, kursusi ja wõtab terve rea abinõusid selleks tarwitusele, et tõsta naisterahwaste töö kwalifikatsiooni ja muuta naisterahwast osawõimise kõlbuliseks kõigil ühiskondliku elu aladel. Nõukogude wõim loob ühiskondlikud kõõgid, söögimajad ja pesukojad, paranduse töökojad, sõimed, lastemajad, suwe koloniid ja teised asutused, mis kergendawad naisterahwale tema kohustusi majapidamises ja laste järele walwamises ning nende kaswata-mises. Need asutused wõimaldawad naisterahwale wõimaluse kogu oma jõudu anda sellele ehk teisele tööle, wõimaldawad temal ühiskondlikust elust terwikuna osa wõtta.

Kommunistlik partei, kui kõikide töötawate juht ja ühiskondlikud wahekorrad iseenesest tulewawad päewast-päewa nais-töölilistele ja talunaisterahwastele nende õigusi ja kohustusi meele, töötada käsi-käes oma wendadega koos nõukogude riigi kindlustamiseks, kommunistliku ühiskondliku elu loomiseks. Nõukoguwõimu ja proletariaadi diktatuuri all elawad töötajad naisterahwad esimest korda hallist minewikust pääle lõepoolest üheõiguslistena.

(järgneb).

== Gestlased S. N. W. Liidus. ==

Tähtis otsus.

Hiljuti kooslnud rahwapidusid korraldawat komisjon otsustas eesolewatel suwis el pidustustel m. s. kubermangu poliit haridusliku seisuforraft diagrammidega efineda. See otsus, kui juba korda läheb teostada, on palju kaaluv, sest et meil senini maa seisuforra üle wõrdlewad andmed kunnis puudulikul on olnud, mis meile ülewaadet ei eelda, mislugusid samumisi ja astmeid poliit-hariduslikul alal oleme teinud. On selge, et igast tegewusest teatavad andmed edaspidise tegewuse wõrdlujeks järele peawad jääma, seega rohkem aga ühisfondilist tegewusest, selle ühisi jõudu eriti kõrgelt peame hindama. Wõrdlew statistika — andmed — loob aluse tegewuse ja töö hindamise wõimalusele. Puuduwad tegewuse kohta käiwad wõrdlewad andmed, puuduwad meil ka teated töö edust.

Sarnast seisuforda wõime täie õigusega pimedats lobamiseks tunnistada. Teatud otsus peab wähemalt poliit-haridusliku tegewuse lobamisestisuforraft wälja juhtima, niipalju, kui just see tegewusala tähendatud komisjoni kõige enam huvitab.

Küsimus on aga, kas komisjon ainult omal jõul on suuteline jeda ülesannet läbi wiima. Wõib juba ette öelda, et kui siin asunikud mäs oma poliit-hariduslikkude organisatsioonide kaudu, niijama aga ka haridustegelased üldse abits ei tule, ülesanne läbituttuda wõib. Seda wõttis ka komisjon otuie tegemise juures arwesse. Waewalt maksaks aga karta,

et ülaltähendatud asutused ja isikud oma laasabi keelaksid. Sest ettewõetawal töö on pääasjalikult asunduste kohta ütlema juur tähtsus. Nendest diagrammidest näeb maa, näewad Gesti asundused oma kultuurilist nõgu. Et wastawa küsimusele kokkuseadmise ja diagrammide walmistamise Leningradi Haridusmaja kirjanduse ja kujutawa kunsti ringid ühiselt oma päale wõtsid, siis tuleks soowida, et tähendatud ringid küsimustega küsid ei olesid, waid kultuurilisi ja poliit-haridusliku elu-olu kohta kõigekülgeid andmeid katkulisid saada.

Kui peaks päale otsekohe poliit hariduslikkude asutuste tegewuse küsimusest ka jarnaseid asju puudutama, nagu usuliku mine, samogonni ajamine, kuritööd ja nende wastu wõitlemise meetodid ning wõitlejate protsent asunduse üldisest koosseisust; niijama ka ühendusest nõukogudega (walijate protsent, walitute arw jne.). Wälja ei tohiks jääda ka kooperatsioonilise liikumine, wastastiku teetuskomiteed ja teised selle jarnased ühissetteõtted.

Küsimusi wõiks veel enamgi olla, näit. põllukultuuri ja karja- ning piimaasjanduse edenemise, kuid et aeg pidustustele, kus need diagrammid wäljapanakse juba warsti usse ees on, siis tuleb seeford tööd tahes ehk tahtmata piirata. Wõdame igatahes, et ettewõetud ülesanne hästi läbi lööb ja me edaspidi wihhasti linnale kui maale enesele meie kultuurilise tajapinna kohta pilti anda wõime.

—ite—

Oudowa freiji töörahwas walge terrori ohwrid aitamas.

„Mopri“ Oudowa freiji konverents.

Gesti asunik, pea meeles Gesti, Gaksamaa ja teiste maade töölist ja talupoegi, kes waewlewad kodanlusmaade piinatambrates.

13. weebbruaril j. a. peeti „Rahwuswahelise rewolutsiooniwõitlejatele abiandmise ühinise“ (Mopri) Oudowa freiji konverentsi ära.

W. K. P. freisikomitee nimel terwitas konverentsi im. Mäe, tähendades, et rewolutsiooniwõitlejatele abiandmise organisatsioon tekkis alguses S. N. W. Liidus. Kõikides teistes kodanlikkudes riikides laieneb „Mopri“ tegewus iga päewaga ikka laiemale ja üleilmiline korraldus wõitleb selle ajutise wastu niijama energilise, nagu kommunistliku parteiga. Seepärast, ja et kogu maailma töörahwaga hoopis kapitalistlikkudele riikidele anta, selleks tuleb meil iseenesest tähelepanu selle päale pöörata ja aktiivsel „Mopri“ tegewusest oia wõtta.

Päale jeda astus wälja kõne dega „Mopri“ tähtsusest terwe rida jeltimehi.

Noorte ühingu liige im. Lesihinski toonitas, et „Mopri“ on siinlaks, mis ühendab meid Lääne maade proletariaadiga ja S. N. W. mängib selles wäga tähtsat oia. Kodanlik klass poob, lajeb maha, piinab ja wiskab meie paremad jõud türimisele. Talupoeg peab teadma, et meie wõidame ainult siis, kui ühineme töölistelklassiga, sest ühes töölistega wõidame meie jõudkute klassi ja seepärast peawad ka talupojad selle organisatsiooni — Mopri — liikmeteks astuma.

Aruandega kubermangu „Mopri“ komitee poelt efines im. Roman, tähendades, et Leningradi kubermangus tõi jeb liikmete arw 700 tuhadeni. Kodanlusmaade wangikongides wa wlewad: Bulgaarias — 3 tuhat wangi, Itaalias — 5½ tuhat, Sakamaal — 7 tuhat, kuid üldiselt ulatab wangiswaewlejate arw ligi 100 tuhadeni. Mets-

liku ümberkäimise läbi on wangistatutest 50 tuhat oma elu kaotanud. Sarnase kapitalismi päälungimisele on S. N. W. Liidu proletariaat „Mopri“ ühijuse ajutamisega wästanud.

Üldiselt on kokku tulnud päale tabe miljoni rubla.

Aruandega kohta wästanud resolutsioonis kinnitati et tarwis on tööd süwendada talupoegade hutgas, neid selle tegewusele ja liikmeteks tõmmates, sest ainult ligidajse talupoja ja tööliste ühinemise läbi wõime meie kindla wundamenti panna ja rahwuswahelise rewolutsiooni kaitu kiirendada.

„Mopri“ freisi woli-iku im. Mäe aruandest selgus, et Oudowa freisis on „Mopri“ ringisid 16 waldades ja 15 Oudowa linnas ja liikmete arw ulatab 4 tuhadeni, selledest 22% naiserahwaid.

Päale im. Mäe aruannet waliti 15-liikmeline „Mopri“ komitee ning wõeti wästu juhtnöõrid „Mopri“ organisatsiooni tegewuse laiendamiseks ja süwendamiseks Oudowa freisis.

„Mopri“ freisi komitee büroo esimeheks waliti im. G. Wink ja sekretääriks jt. G. Lubewa. Büroo asub W. K. P. freisikomitees ja on awatud igal tööpäewal kella 10 kuni 4. Lepalind.

Ka meie ei unusta.

(Rebolsinski asundus, Brjanski kub.)

Meil töötab „Rahwuswahelise rewolutsiooniwõitlejatele abiandmise“ ring. Ta leiab meie asunikkude ja suurt poolehoitu. Liikmete arw ulatab üle neljakümne ning nende seas on noori ja wanu.

Sääliwibija.

Asunduse elu ülewaade.

(Linda asundus, Wafsktiiras).

Kool on haridustöö tekkoh — Asunikud awawad teise astme kooli. — Põllupidamise wiis — Kõik asunikud on piimaühijuse liikmed — Töötas ka põllumajanduslik jelts.

Nastat 40 tagasi rändasid siia põlis-tesje rohtlaantesse esimejed Gesti asunikud. Suurem hulk tuli siia ilma minigihuguse warandusega. Minult rinnus asus lindel usk tulewiku sisse. Siin tundsid endised Gesti talusulased ja moonamehed endid waba kodanikadena, muidugi endise aja mõttes. Igal pool kaswas rinnuni wataw rohi, maapind oli wiljatandew, oli tarwis ainult ohutene kord adraga mustaks rebida, seeme küllwata ja saak oli „nagu liiwa mere ääres.“ Nastate jootsil, wija töd läbi muutusid pea kõik maomanikkudeks, kus mõned juba sadade tiinude kaupa wilja tegid.

Juba esimestel aastadel, tundes majandusliku pinda oma jalgade all, asustasid asunikud omale kooli. Mitmesugustest raskustest hoolimata on kool töötanud kõik aastad wah. tuidamata. Wiimastel aastatel on kool muutunud hariduse templiks, kus asuwad klubi, raamatukogu ja kus peetakse kõigugu koosolekuid.

Üks wiimastest koosolekuteft oli 15. weebbruaril. Osawõtjaid oli kõikdest asundustest. Päewatorra punktiks oli teise astme kooli küsimus. Silmaspidades jeda, et praegustel majanduslikkudel tingimustel walitus ei ole mitte suuteline ülewal pidada eestlaste tarwis teise astme kooli otustas koosolek kooli awada omal kulul. Mutati uus kultuur-hariduse jelts „Wabadus“, kuhu liikmeteks katjutakse kõik eestlasi tõmmata. Asunikud usuwad, et noore jelti eestseisus kõik rattad käima paneb,

kõik jõi kokku wõtub, et teise astme kool eestlulewal õpeaastal käima hakkab. Maapind kaswatab kõige paremat nisu. Nimetatud wiljast saab ka kõige paremat hinda ja sellepärast on asunikud pea ainult niija kaswatamise päale üle läinud. Müüd keelab aga küsimus, kas asunikud oma põllupidamise wiisiga mitte ajast maha ei ole jäänud ja miks nad mitmepõllu pidamise wiisi päale üle ei lähe? Puudub ehk asunikudel arusaamine müsta keja kasut ja mitmepõllu pidamisest. Peib ülema, et asjal on teine külg. Asunik rehendas, kuidas wähem künniga rohkem wilja saa. Müsta keja järele küllwab ta nisu ja jälle nisu ja jatab siis palju mitmes aastaks puhkama, rendib baidi üri kääst künned aastad puhand maa ja wili kaswab ühefordie künni päale jälle lojakalt, kui aga wihma tuleb. Asunduses tuleb iga hinge päale künni, heina- ja karamaad koku 10 tiinu. Asunduse ümbruses asuwad juured baidi üri külad, kus mitmed 10 tuhanded tiinud maad seisawad ilma harimata. Kui aga tulewikus maa fititus enamit tunda annab, siis on asunikud ka sunnitud ainult oma maa pääl mitmepõllupidamise wiisi päale üle minema. Kui tuleb aga õigel ajal wihma, siis kaswab wili ja kõikugime rohi. S. N. W. ühijaga ei wõeta siin teegi maad, waid jonnit tarwitatakse kütemater. aalina.

Teist aastat töötas siinjes asunduses piimaühijus, kus liikmeteks kõik asunikud. Ühel meel ehitati üles uus wõiw brif. Suurem jagu asunikke on ka põllumajanduse jelti liikmed. „Mull“

Bihtwaft.

Töötame huwitust masšides.

Et rahwast suuremas masšis klubi juure loondada ja kõikdele klubi liikmetele teadmust wõimaldada, organiseeriti poliitkooli algatusel rahwuswahemuste klubi „Töö“ Gesti jeltisooni juure küsimuste ja koostiste ring.

Esimene koosolek peeti 22. weebr. j. a. ära, kus kaunis elawalt oia wõeti. Rahwast oli hää koguke kokku tulnud ja loodetawasti, muutub ringi tegewus veel elawamaks.

Jääb soowida, et klubi juhatus ruumide juhtes veel wastutulelikum oleks, et töd veel edukam saaks olema.

Ring töötas iga puhlepäewal kella 7—9 õhtul ja jeltinädalal kella 9—10 õhtul.

Poliitkooli õpilane.

Miskpäraft jäeti kooperatiivi põhifiri kinnitamata?

(Odueni asundus, Demjanski kr., Rowgorodi kub.)

Juba kolm korda meie asunikkude poelt kinnitusele jaadetud põllumajandusliku ja krediidühijuse põhifiri tuli kubermanguft kinnitamata tagasi.

Asunikud on huwitatud teada saada, miks põhifiri kinnitust ei leidnud.

Rowgorodi jeltisimehed, wastake.

Küllwaja.

Siendus „Mina“ sõnune päale.

Toimetus jai Wološowo Gesti jeltisooni organisatsiooni im. A. Meistri ja weel paari wološowlase poelt sienduse „Mina“ sõnuni päale: „Kas eestlajute?“ (Coast. nr. 27). Nendes sienduetes tähendajse, et „Mina“ arwustus ei ole asjalit ja on liialdatud. Ruumi puudusel jäewad siendused awaldamata.

Oktoobrirewolutsioon wabastas meid tsari orjaniisest.

(Buu asundus, Kautafjasi).

Sia on ka wõimalus ümber ajuda.

See wäikene Gesti asundus, millel weel omal täit riisitiimegi pole, waid ainult nime

Buu järele katjutakse, ajub Sothi maafonnas, Mustamere kaldal, endise keisri wenna Mihaili mõisa, nimega Wardani, maadel.

Asunduses elab praegu 14 perekonda eestlasi, kes ennem nimetatud mõisa rentnikud ja töölistes oliwad. Mõned eestlased on juba siin 25 aastat elanud, kuid mõisawalitseja Alitu surwe ja rendimaa olud on eestlasi siin nagu kammitias hoidnud: pole saanud istanduu soetada, mis aga siin kõige rohkem tulu jisse toowad, ega ka oma kooli ajutada, mille tõttu siin eestlased hariduseft maha on jäänud.

Nõukogu walitus andis maa rahwale. Eestlased lasid oma maa fruntidesie mõsta ja, tundes jalgealuse rohkem kindlama olewat kui mõisniku ajal, asuwad nüüd hoollega tööle kultuur-istanduste ja hariduse põllul.

Minewal sügijel pandi käima Gesti kool Odo Reisjani majas, kes lahkkesti selleks oistarbeks oma maja lubas ja jai alus pandud haridusringile.

Rastuu teeb koolimaja ehituse küsimus, kuid sellest saab ta üle, jelt on loota saada walituselt ilma maksuta ehitusmaterjale ja kooli alla maad. Siia saaks kena Gesti asundus, kui rohkem eestlasi siia elama tuleks. Koht on ilus: mereääres, 4 wersta raudtee jaamast ja 22 wersta Sothi linnast, kuhu suwel palju suwitajad sõidawad ja põllujandused hääda hindama wõiwad. Paljud eestlased wõitlewad Wologda ja teistes põhjamaa asundustes külma ja wiljakaldustega. Seepärast tahaks küll waewa ära, kellel mõisjada rubla taskus, Kautafjasi päale mõtelda.

Siinjes armeenlased müüwad tihti oma koha pääl tehtud tödwaewa ja õigused ära. Kes sellest huwitatud on ja paremaid teateid selle kohta soowib saada, kirjutagu allpool tähendatud adressi päale ja lisagu wastujeks 7 kop. mark ligi.

Jakob Dts.

Adress: Черноморская губ., Станиця Лео, Селемне Буу.

Kirjawastused.

"Nipitiri", Mägetest. Meid huvitab muu seas wastas'iku toetuskomitee tegewus. Wõib olla, teie sellist kirjelduse?

Papp, Karawai. Teatage, kes läks nõu-kojusse, tooge andmeid, mis teie ütelust tõendawad. Siis saame lehes kindlalt wälja astuda.

Kodanikule, Malasjanje külast, Luuga kr. Teie kirja ebanähtustest külanõutogu ümberwalimiste juures jaatime kubermangu täide-jaatwale komiteele lahendamiseks.

M. Piisang, Petrowskojes. Ajaleht läib 1. weetr. j. a. Juni 31. jaan. 1926 a.

M. Tinnart. Teile on leht kolme kuu pääle wälja jaadetud. Lipstofil on mak-
tud kuni aasta lõpuni.

"Ilma allkirjata", Katõla asunduses, Luuga kr. Ednum "Katõla kogudus lu-
riestiku äärel" jääb tarwitamata. La' la-
guneb pääle. Iga arusaajama kodaniku
kõus on sellele kaaja aidata. Kirjutage
teistest asjadest, nagu lubasite.

Linda, Utem-Lindast. Ei awalda, sest
teie ei teatanud oma nime.

W. Anderson, Livoonias. Oma dien-
duses "Oma poisi" sõnune pääle ("Edasi"
nr. 28) tähendate, et teie ei ole olnud luge-
mistoa juhataja, ei ole ühistondlikku tööd
tarkistanud, waid olete iegi kaaja aidanud.
Ajalehti teie ära korjanud ei ole, waid olete
aidanud ajalehtede laialilaotamise hoogtõlle
agaralt kaaja.

Teie tõendate weel, et lugemistoa ringid
ei tõõta mitte paberil, nagu "Oma poiss"
ütleb, waid tegelikult. Oleks wõga soowi-
tam olnud jeda faktide waral ära näidata.
Dienodus kannab siis asjalikku laadi ja on
otstarbekohane, kui jeda tõõsajadega tunni-
tatakse. Teie diendusel on see külg liiga nõrk.

Teadaanded.

Kõik seltsimehed, kes soowitwad sm. W. Kingisepa nimelise Haridusmaja noorte
lektõiooni liikmeks astuda, wõiwad endid
registreerida igal teisipäewal ja reedel õhtul
Haridusmaja noorte jettijooni büroos.

Rahapäewal, 8. märtil pidu ajal Haridus-
majas on korraldatud laste tuba, kuhu wa-
nemad, kes pidule tulles oma lapsed kaaja
on toonud, wõiwad jätta etteannete ajal.
Laste järele on jään wälwe. Lapsi wõetakse
lastetuppa wastu 2-8 aastasteid.

Subatus.

Haridusmaja teatri harjutuste järjekord.

Rehjäpäewal, 5. märtil.
kell 8 "Näojumestuse kursus" (neile
noortele teatri liigetele, kes
soowitwad endid näojumestuse
kursuses arendada).

Reedel, 6. märtil.
kell 1/2 "Kasijah" 1. ja 2. waatus.
Wast. instruktor-organisaator.

Rahapäewal, 8. märtil, kell 2 l. on Ha-
ridusmaja ühise kunstiringi nõu-
kogu koosolek. Palutakse kõikide ringide
instruktorid ja organisaatorid koosolekule
ilmuda.

U. K. R. instruktor.

Täna teatrites:

- Kladeem. riiklik ooperi ja baleti teater.
"Ервений Ннегия"
- Kladeemiline riiklik drama teater.
"Маскарад"
- Kladeemil. riiklik wälke ooperi teater.
"Танец стрелков"
- Riiklik suur dramateater.
"Девственный лес"
- Rahwamaja.
"Петр III"
- Teater "Юных Зрителей".
"Положения Тома Сойера"
- Muusikaline komöödia.
"Марья"
- Kasjash.
"Непокорная"

Wastutaw toimetaja: K. Trenseldt.
Wäljandaja: Gesti Kirjastuse ühisus

Gesti Kirjastuse Ühisuse

1925 aasta weebnarikuul ilmumud undised:

U. Lenin (W. J. Ulanow)
Enamluse taktika
40 lhf. Hind 18 kop.

U. Lenin (W. J. Ulanow)
"Bahemluse" lastehaigus kommunismis
Tõlk. S. Pöögelman
124 lhf. Hind 70 kop.

U. Lenin (W. J. Ulanow)
Punane sõjawägi
8 lhf. Hind 8 kop.

Glara Viebig
Warjupaif
näidend ühes waatuses
Tõlk. M. Saan.
Tegelest: 1 meeterahwas, 8 naisterahwas,
tütarlapied. Tegewus: enne suurt maailma
jõda.
32 lhf. Hind 35 kop.

G. Sinowjew
Proletaarne revolutsioon ja kooliõpetajaskond
96 lhf. Hind 60 kop.

Marlin Andersen-Nexö
Nowellid
Tõlk. K. Dixi
32 lhf. Hind 15 kop.

Leningrad, Fontanka 27

Sm. W. Kingisepa nimeline Gesti töõliste Haridusmaja.
Lauapäewal, 7. märtil
Kino-etendus
Sewjapino uuem film
"Walgete seljataga"
Esimene seans kell 7, teine seans
kell 9 õhtul.
Piletid hinnad 35 ja 25 kop.

Lungas
Gestikeelseid raamatuid
on saada
"Priboi" raamatukaupluses.
Titopesa asunduses
wõtab "Edasi", "Draje" ja "Säde"
pääle tellimisi wastu
Aleksander Kapt.

Dudowas
Gesti Haridusmajas wõtab
"Edasi" pääle tellimisi wastu
sm. Mahlats.
Sä hamas on müügil poliitilist, põllumajanduslikku ja kooli kir-
jandust ning igafuguseid ilu-
kirjanduslikke raamatuid. On
saadawal ka weel kalendriid 1925
aasta pääle 15 kop. tükk.
**Tähelepanemiseks kooliõpe-
tajatele ja klubidele:**
Kes soowitwad laulukooridele uo-
tiidid paljustada, saatsu originaal
ühes tellimiseega ja tähendusega,
mitu eksemplaari tarwis on, Du-
dowa Gesti Haridusmaja juhata-
jale sm. M. Mahlatsile.
Kuremaa asundus.
Trotski kreisis, Leningradi kub.
wõtab "Edasi" pääle tellimisi
wastu
sm. Leebret.
Punases nurgas ja Räähise
koolimajas kooliõpetaja **Walk.**
Lõõta Gesti asunduses
Luuga kr., wõtab "Edasi" pääle
tellimisi wastu
sm. N. Wilson.

Gesti Kirjastuse Ühisuse
Kalender
1925 a.
kõigi tarwilikumate kalendri teadete ja
märkidega.
Sisu: Uja arwamine wõõde järele. — Kuu- ja päikes-
warjutused. — Tabel-kalender. — Kalendaarium. — Wanad täht-
päewad. — Kuu seis. — Päikes- töus, loojamine ja päewa
pikkus. — Näpunäited ja tarwilikud teated põllumeestele. —
Meetrijuüsteem. — Posti ja telegraafi tats. — Tinnusetalender. —
Zahikalender. — Gesti festajutuste adresid. — Riiklikunde fest-
ajutuste adresid jne.
Hind 15 kop.
Gesti Kirjastuse Ühisus,
Leningrad, Fontanka 27.

"Siberi Teataja"
üksikuid numbrid müüakse "Edasi" toi-
metuses, Fontanka 27.

Dr. Grünberg (end. Snamensk.) uul.
nr. 2, 25. Oktobri
prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastu-
wõtte iga päew kella 9—12 h.m. a kella
4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi.
Præguusaja arstimisabindud.
Sifilis (914) ja **tripper** (terawaf ja
trooniline) krooniline).
Snguorgaanide igakülgne arstimine.
Wil. welsker-ammaemand
S. N. Wittun - Kolpatowa uundas-
wastuwõtmist: nõuanded ja abi ras-
tejalgetele, sünnitajatele, naisterahwaig-
used. Kella 10. homm. kuni kella 7 õht.
Troitskaja 11, krt. 7. Sissetäit pa-
raadufest.
Kusnetski haigemaja Kusnetski
nõu, 7, te-
lef. 180—52. Wastuwõtm. kõikides spetsi-
projesjorite ja assistentide poolt kella
10 homm. kuni kella 10 õht. Wälised wo-
bid (naisterahwaigused ja sünnitamine). Haig-
tejalgete järelewas-
konjult. **Unematel met.** lamine ja
arst. Sifilis 606 tripper teraw ja
troonil. 914 kroonil.
Suguwõimetus mass. ja elektril. ham-
baarstim. ja funktsi-
hamb. Arstide kutsum. todu.

Grihaigemaja, ajemise, naiste-
sünnitamise-
lõike-, hamba-
turgu-, lõwa-, nina- ja suguhaigused.
(606—914).
Sifilis põiehaigused, tripper.
Wastuwõtte tunnind erialadel homm. l. 9
kuni õht. l. 9 3. Juuli (end. Sabowaja)
uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31
ja 163-32.